

SVOBODNE RAZPRAVE NA LONDONSKI KONFERENCI

HOOVER IN MACDONALD NISTA NAPRAVILA NOBENIH SKLEPOV, PRI KATERIH BI VZTRAJALA

Angleški zunanji minister Henderson je pobijal domneve, da sta predsednik Hoover in Ramsay MacDonald kaj definitivnega sklenila. — Na konferenci bo smel sleherni pojasniti svoje nazore.

LONDON, Anglija, 12. decembra. — Tukaj se je vršil banket, katerega so se udeležili razni angleški in francoski dostojanstveniki.

Kot glavni govornik je nastopil angleški zunanji minister Henderson, ki se je bavil s konferenco, katera se ima začeti koncem meseca januarja v Londonu. Odločno je pobijal mnenje, da sta se Hoover in Ramsay MacDonald o kaki stvari že definitivno sporazumela ter da bi potemtakem stala konferenca že pred dovršenim dejstvom.

Izjavil je, da sta Hoover in MacDonald spoznala le potrebo zmanjšanja oboroževanja na morju, konferenca bo pa nudila vsem velesilam priliko, da se o tem zmanjšanj dogovore.

Takoj v začetku svojega govora je izjavil Henderson, da so vse govornice o takozvanem "tradicionalnem sovražstvu" med Anglijo in Francijo, povsem navadna bajka, kateri nihče več ne verjame. Obe deželi sta prijateljici in nujno članstvo v Ligi je dokazalo, da zamoreta sodelovati.

Konferenca petih velesil je predhodnica velikega dela, ki ga moramo zavřiti, je rekel. Vseh pet velesil je za omejitev oboroževanja.

Kako bi bilo mogoče doseči ta cilj, se bodo pa njih zastopniki dogovorili na konferenci.

MONGOLI USTANOVILI REPUBLIKO

Hailor v Mandžuriji bo
baje glavno mesto no-
ustanovljene republike.
Rusija je s tem zado-
voljna.

HARBIN, Mandžurija, 12. dec.
Iz zapadnega dela Mandžurije so
dospela semkaj zanesljiva poročila,
da bo bila v Barga okraju usta-
novljena nova mongolska republika
in da je njeno glavno mesto Hai-
lar.

Nova republika je pod varstvom
sovjetske Rusije.

Mlada mongolska stranka je že
večkrat prej skušala prekiniti stike
z mandžursko vlado, sedaj so pa
priskočili Mongolom Rusi na pomoč
ter jim gredo v vseh ozirih na ro-
ko.

Hailar je oddaljen manj kot sto
milij od sovjetsko-mandžurske me-
je.

Iz tega sporočila je razvidno, da
se bliža nova komplikacija v rusko-
kitajskem sporu glede kitajske iz-
točne železnice.

Če se bo nova republika vzdrža-
la, bo tudi deležna kontrole te va-
ne železniške zveze.

GASPARRI BO ODPSTOPI

RIM, Italija, 12. decembra. — "La-
voro Fasista" je objavil poročilo,
da bo v kratkem resigniral kardinal
Gasparri kot vatikanski tajnik. Nje-
gov naslednik bo Pacelli, sedanji
papeški nuncij v Berlinu.

IZPREMEMBA V ŠPANSKEM DIKTATORSTVU

Španski diktator je rekel,
da razmišlja kabinet o
formah, ki bodo kmalu
objavljene. — Zelo je
optimističen glede špan-
skih financ.

MADRID, Španija, 12. decembra.
Španski ministrski predsednik Pri-
mo de Rivera je podal v torek svo-
jo objavo glede finančnega položa-
ja Španije. To je bila po enem me-
secu prva njegova izjava.

Razpravljaj je o finančnem po-
ložaju ter rekel, da je vlada v veli-
kih skrbih zastran nestalnosti de-
narnega trga.

Govoril je tudi o poljedelstvu in
drugih važnih problemih.

— Glede španskih financ si nam
ni treba beliti glav, kajti denarni
rg se bo prej ali slej izboljšal in
ustanovil, — je rekel diktator. — V
zadnjem času sem začel študirati
načrte za irigacijo in tozadevno
poročilo bom predložil ministrom,
da odločijo o njem čimprej mo-
goče.

— Pospešiti je treba sajenje slad-
korne pese ter v splošnem izboljšati
špansko poljedelstvo.

SENATOR TITTONI ZBOLEL

RIM, Italija, 12. decembra. —
Senator Thomaso Tittoni, 74-letni
predsednik Italijanske Akademije,
je danes nevarno zbolel. Zdravniki
so izjavili, da je prestopil krizo,
navzlic temu je pa njegovo stanje še
vedno resno.

ŠTRAJKARJI IZZIVAJO OBLASTI V ILL.

Štrajkari so zapreli javni-
nim oblastim in jih pri-
čeli izzivati, ko so sled-
nje potegnile s premo-
govnimi baroni.

TAYLORVILLE, 12. decembra. —
Ljudske množice so izzvale danes
civilne oblasti, ko so skušale sled-
nje pomagati delodajalcem, da zo-
pet otvorijo rove, čeprav je Natio-
nal Coal Miners Unija proglasila
stavko.

Štrajkarji so pri dveh rovih pre-
tili šerifom.

Do večera so skrbeli za red pri
Toyer rovu, danes so pa prevzeli
njihova mesta posebni pomožni šer-
ifi.

Pri Auburn rovu se je završila
velika demonstracija, ker so piketi
zbožnali na ceste toliko moških,
žensk in otrok, da ni moglo petsto
majnarjev oditi na delo.

TROCKI SE SKUŠA OPRATI

Iznani sovjetski voditelj
Trocki skuša pregovo-
riti Kerenskoga, naj pri-
ča v Berlinu glede vele-
izdaje.

BERLIN, Nemčija, 12. dec. —
Leon Trockij, bivši komunistični vo-
ditelj, ki živi sedaj v izgnanstvu v
Turčiji je postal glavna oseba v
zanimivem procesu.

Neka draždanska tvrdka zahte-
va namreč, naj ji Trockij izroči ro-
kopis svojih spominov, kot je ob-
ljubil v posebni pogodbi. Trockij pa
ni hotel ugoditi tej zahtevi, ker je
izvedel, da je dotični izdajatelj že
prej objavil spomine Aleksandra
Kerenskoga, nekdanjega ruskega
ministrskega predsednika.

Kerenski je v svoji knjigi izja-
vil, da sta Lenin in Trockij veleiz-
dajala.

Trockij izjavlja, da ne izda pri o-
menjenem založništvu svoje knjige
prej, dokler Kerenski javno ne pre-
klicae svoje trditve.

Kerenski živi začasno v Parizu.

Naročite se na "Glas Naroda" —
največji slovenski dnevnik v Zdr-
uženih državah.

TURČIJA JE ODOBRILA STALIŠČE U. S.

Turški zunanji minister
zagovarja Stimsonovo
uravnovo sovjetsko-ki-
tajske krize.

CARIGRAD, Turčija, 12. dec. —
Turčija resno želi, da bi bil spor
med Rusi in Kitajci miroljubno u-
ravnjan.

Tako je izjavil minister za zuna-
nje zadeve, Tevfik Rudži bej, ko se
je odzval pozivu ameriškega posla-
nika Crewa, naj pojasni Turčija
svoje mnenje.

Turčija se brezpogojno drži Kel-
loggovega dogovora ter je bila ena
prvih držav, ki so ga odobrile.

Kot sosed in prijateljica sovjet-
ske Rusije, je Turčija pozorno za-
sledovala spor med Rusijo in Kitaj-
sko od prvega pričetka.

Turčija je prepričana, da je Fu-
sija verna svojim principom in da
hrepni po miru. Turčija je pred-
lagala direktna pogajanja s kitaj-
sko vlado ter storila vse, kar je
bilo v njeni moči, da se spor mirol-
jubno uravna.

Ruski minister za zunanje zade-
ve, M. Karakhan, je dospel danes
semkaj, da razpravlja z turško
vlado o rusko-turškem trgovskem
dogovoru.

LINDBERGH V LAKE- HURST

LAKEHURST, N. J., 12. dec. —
Polkovnik Charles Lindbergh je ob-
iskal tukajšnjo mornariško zračno
postajo ter priletel na polje neko-
liko po eni popoldne v svojem Cur-
tiss-Falcon biplanu, na poti iz
Washingtona v Valley Stream, L. I.
Polkovnika je pozdravil poveljnik
Maurice Pearce in Charles Rosen-
dahl. Obeval je v častniški obed-
nici, kamor so ga spravili postajni
častniki.

AEROPLAN S SERUMOM

DANSVILLE, N. Y., 12. decembra.
Ray Leven, šestnajstletni fant iz
tega kraja se mora zahvaliti za svo-
je življenje le serumu proti otroški
paralizi, katerega so privedli semkaj
iz Albanyja z aeroplanom in san-
mi skozi slepeč snežni vihar. Zbolel
je pretekli ponedeljek in večer se
mu je pokazalo, da je serum abso-
lutno potreben, da se reši njego-
vo življenje. Serum so pripeljali s
pomočjo aeroplana, katerega je pi-
lotiral E. S. Bittner.

VODITELJI VSTAJE SO NA PROSTEM

Najboljše znamenje, da
so s e normalne razmere
vrnile, je obnovljenje
kampanje z a izvolitev
predsedniškega kandi-
data.

PORT AU PRINCE, Haiti, 12. de-
cembra. — Danes so oblasti izpusti-
le štiri študente tehnične šole, ki
so bili obdolženi, da so ščuvali svo-
je tovarise na stavko ter s tem za-
netili splošno vstajo na otočju.

Ker je bila obnovljena kampanja
za predsedniške kandidate, se sploš-
no domneva, da se republika Haiti
naglo vrača k normalnim razme-
ram.

Prejšnji dan je bilo izpuščenih
osemindevdeset oseb, ki so se ude-
ležile demonstracij.

Ojačenja, ki jih je dobila ameri-
ška posadka na tem otočju, bodo
kmalu odpoklicana.

Bojne ladje, ki so bile poslanc
proti otočju, so bile pozvane na-
zaj.

NAJDALJŠA ZRAČNA POSTA

Najdaljša zračna poštna služba
v zgodovini ameriškega zrakoplov-
stva se je končala večer, ko je do-
spela semkaj prva poštna vreča iz
Montevidea na iztočni obali južne
Amerike. Pisma so potovala več kot
osem tisoč milj z aeroplanom ter
odšla iz glavnega mesta Uruguaya
dne 30. novembra. V New York pa
so dospela dvanajsti dan. Vreča je
tehtala od pričetka sedemdeset fun-
tov in je bila namenjena skoro iz-
ključno za New York.

GRŠKI MINISTER ODPSTOPI

ATENE, Grška, 11. decembra. —
General Gonatas, minister za tran-
sportacijo, je izročil danes mini-
strskemu predsedniku resignacijo,
da dovoli rojalistom zasesti svoje
sedeže v poslanski zbornici. Do da-
nes niso hoteli rojalisti zasesti svojih
sedežev, v protest proti navzoč-
nosti Gonatasa, ki je bil eden vodi-
teljev vojaške vstaje leta 1922 in
katerega smatrajo odgovornim za
smrt ministrskega predsednika
Gounarisa v vrhovih palače, dne 29.
novembra leta 1922.

ADVERTISE
in "GLAS NARODA"

HOFRICHTER ZOPET PRED SODIŠČEM

Možak, ki je poskušal
pred dvajsetimi leti za-
strupiti petnajst avstrij-
skih armadnih častni-
kov, je obtožen krive
prisege.

DUNAJ, Avstrija, 12. decembra.
Tukaj so aretirali in obdolžili kri-
ve prisege Adolfa Richterja.

Tekom procesa proti njemu pa je
prišlo na dan, da je obtoženec prav-
zaprav Adolf Hofrichter, bivši av-
strijski poročnik, ki je bil leta 1910
obsojen na dvajset let ječe, ker je
skušal zastripiti petnajst avstrij-
skih častnikov.

Načrt se mu je deloma izjalovil.
Hofrichterjev namen je bil spravi-
ti s poti kakih petnajst avstrij-
skih štabnih častnikov, da bi na
ta način lažje avanziral.

Častnikom je poslal po pošti pi-
lule s priporočilom naj jih zaužije-
jo, da bodo živčno močnejši.
Samo en častnik je zaužil pilulo,
pa ko nato umrl. S tem je rešil
svojih štirinajst tovarišev.

Ko je izbruhnila v Avstriji revo-
lucija, so Hofrichterja izpustili iz
ječe. Izpremenil je ime ter postal
trgovski potnik.

VOJAŠKI ATAŠEJ PREDSTAVLJEN HURLEYU

WASHINGTON, D. C., 11. dec. —
Vojaški atašeji, prideleni tukaj-
šnjim poslanstvom in veleposlan-
stvom bodo predstavljeni danes
nevemu vojnemu tajniku, polkov-
niku Patricku Hurley iz Oklahome.

PRINCESINJA ELVIRA DE BOURBON

PARIZ, Francija, 12. decembra.
Princesinja Elvira de Bourbon je
umrla v neki pariški kliniki in sta-
rosti osem in petdesetih let. Bila
je hčerka Don Carlosa in sestra
Don Jaima, načelnika španske rod-
bine Bourbonceve.

SPOR MED CERKVIJO IN DRŽAVO

Novoizvoljeni predsed-
sednik Ortiz Rubio je
mnenja, da so se cerkve-
ni oblasti v Mehiki po-
polnoma pobotale z vla-
do. — Nadškof zavzema
drugačno stališče.

MEXICO CITY, Mehika, 12. dec.
Dejstvo, da je katoliška cerkev
sprejela mehiške postave za urav-
navo verskega vprašanja, še ne po-
menja odobrenja teh postav.

Tega mnenja je nadškof Leopold
Ruiz y Flores, apostolski delegat,
ki je izdal formalno ugotovilo o tem
vprašanju.

To se mu je zdelo vsled tega po-
trebno, da ne nastane kak nespo-
razum vsled izjav novega predsednika
Ortiza Rubia.

Rubio je namreč mnenja, da je
bil dosežen med neličnimi vlado in
cerkvi sporazum, ker so zastop-
niki katoliške cerkve izjavili, da se
bodo pokorili vsem obstoječim po-
stavam.

STRAH UBIL STARKO

WHITE PLAINS, N. Y., 12. dec. —
Mrs. Laura Van Pelt Pennybaker,
stra dva in osemdeset let, članica
stare viržinske družine, je umrla
danes zjutraj na domu svojega si-
na, kmalu potem, ko se je pričel
dvigati dim v sosednji hiši. Domne-
va se, da je razburenje prispevalo
k njeni smrti. Njena ovdovela hčer-
ka je rekla, da je bilo njeno srce
slabo.

KEMAL ODPUSTIL LONDON- SKEGA KROJAČA

CARIGRAD, Turčija, 11. dec. —
rPredsednik turške republike Mušta-
fa Kemal, katerega so dal časa na-
zivali najboljšje oblečenega člove-
ka v Turčiji, je prevzel vodstvo do-
mačega kroja, da izboljša sedanji
ekonomski položaj. Predsednik je
odslovil svojega londonskega kro-
jača ter bo nosil v bodoče le oble-
ke izključno turškega izvora.

DENARNA NAKAZILA

ZA VAŠE RAVNANJE NAZNANJAMO, DA IZ-
VRŠUJEMO NAKAZILA V DINARJIH IN
L I R A H PO SLEDEČEM CENIKU:

v Jugoslavijo		v Italijo	
Din 500	\$ 9.30	Lir 100	\$ 5.75
" 1,000	\$ 18.40	" 200	\$ 11.30
" 2,500	\$ 45.75	" 300	\$ 16.80
" 5,000	\$ 90.50	" 500	\$ 27.40
" 10,000	\$ 180.00	" 1000	\$ 54.25

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30 — 60c;
za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4;
za \$300 — \$6.

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opo-
zarjamo, da smo vsled sporazuma z našimi zvezami v starem
kraju v stanu znižati pristojbino za taka izplačila od 3% na 2%

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodisi v dinarjih
lirah ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih naka-
zilih priporočamo, da se poprej z nami sporazumete glede načina
nakazila.

Izplačila po pošti so redno izvršena v dveh do treh tednih. I
NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA
PRISTOJBINO 75c.

SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Barclay 0380

Slika nam kaže pogled na otok Heigoland, ki je bil tekom vojne glavna baza kaiserjeve bojne mor-
narice.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President Louis Benedik, Treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
316 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
In Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedeljo in praznikov.

Dopis brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3575

ZOPET UPOR V KAZNILNICI

Upor v Auburn kaznilnici v državi New York, ki se je završil predvčerajšnjim, je že drugi izza meseca julija.

Tedaj uvedena preiskava je dognala, da so se kaznivci zato uprli, ker so bile celice tako nabasane, da je jetnikom zmanjkovalo luči in zraka.

Noben starokopitni farmar bi ne natrpal v svoj hlev toliko živine kot so natrpale oblasti kazencev v celice.

Nekateri časopisi so tedaj objavili o teh strahotnih razmerah dolge članke in direktno pozivali odgovorne oblasti, naj se zganijo in naj kaj store v tem oziru.

Dobrodelne družbe so pošiljale proteste in so se v imenu človečnosti zavzemale za jetnike.

In z odgovornih mest so prihajale obljube, da se bo storilo vse, kar bi mogoče, toda ostalo je le pri obljubah, oziroma pri starem.

Upor meseca julija je imel pa še drugi vzrok.

Zakonodaja je namreč sprejela Baumesovo postavo, ki določa, naj bo zločinec za svoj četrti zločin, obsojen v dosmrtno ječo.

Vsled te nove postave je v Auburn jetnišnici par sto jetnikov, ki so obsojeni na dosmrtno ječo.

Človek, ki je obsojen v dosmrtno ječo, je pa vsega zmožen.

Ker mu je postava odvzela vse upanje, neprestano tuhta in premišljuje, kako bi postavu ukanil in s v to svrbo ne plaši nobenega sredstva.

Taki ljudje predstavljajo za vsako kaznilnico največjo nevarnost.

Governor Roosevelt je to sam priznal ter se zavzemal za odpravo barbarske Baumesove postave.

Tudi časopisje, posebni newyorški "World", se mu je pridružil v tej zahtevi. Toda birokratsko nasilje je kmalu zmagalo.

Governorja so začeli tako močno napadati zaradi njegovih izjav, da jih je preklel in se zavzel le za omiljenje Baumesovih postav.

Tudi newyorški "World" je kmalu popustil ter se dal prepričati od državnega komisarja za kaznilnice, da je "gledal prečno".

Medtem pa Baumesova komisija zopet zboruje ter namerava predložiti zakonodaji, ki se bo sestala po 1. januarjem, še ostrejša določila.

Posledice se bodo kmalu pokazale.

Upori v jetnišnicah bodo postajali vedno pogostejši ter bodo zahtevali vedno nove žrtve.

Meseca julija sta bila posledica upora le dva smrtna slučaja.

Predvčerajšnjim jih je bilo devet.

POVPREČNA ŽIVLJENSKA DOBA ČLOVEKA POSTAJA DALJŠA.

Med ljudstvom je vkoreninjeno zmotno naziranje, da je človeški rod vedno slabši po telesu in da je povprečna doba človeškega življenja vedno krajša. Opozoriti je glede prve trditve na okoliščino, da muzeji velikih mest hranijo oklepe najmočnejših srednjeveških vitev, ki pa so današnjim povprečnim zemljanom nadvadno veliko premajhni, dasi so jih vitezi oblačili nad debelo rasevinasto obleko. Tudi maratonski tekač je Atencem oznanil zmago in se zgrudil mrtev, danes pa vsak boljši tekoč potolče Maratona ter ostane živ in zdrav. Glede starostne dobe, ki jo človeški rod dosega, je razmerje v moderni dobi takisto daleko ugodnejše nego je bilo prej, ko so vojne, lakota, kužne bolezni in nesposobni kirurški strohovitosti redčili vrste človeštva. Nemški statistiki, ki so obdelali obširne materijale od 1. 1870. pa do 1. 1928, so dognali, da se je povprečna starost človeka v zadnjih petdesetih let podvojila za celih dvesto let. Za Nemčijo velja v tem pogledu naslednje številke: od 1. 1870. — 1880. je bila človeška starost povprečno 35 let in pol v nadaljnjih dveh desetletjih se je dvignila na 37,2 oziroma na 40,6 let. V prvem desetletju tekočega veka je znašala že 44,8 do 1. 1925. pa je dosegla že celih 56 let. Ugotovljeno je tudi, da je bilo v prvih desetletjih, ki so jih preiskali statistiki, znatno manj starih ljudi, nego jih je danes. Starostna meja tistih, ki so preživeli povprečno starost, se je pred vojno gibala med 74. in 75. letom, danes pa je že med 75. in 76. letom. Zanimivo je tudi, da ženske povprečno dlje živijo nego moški in se ta razlika vedno večja v škodo moških. Danes znaša 3 leta in 8 mesecev, leta 1870. pa je bila še 2 leti in 2 mesece. Veselo dejstvo za one, ki stoka-jo v zakonskem jarmu, je vsekakor to, da omožene ženske žive povprečno 5 let več nego neomožene, oženjeni moški pa povprečno 3 leta več nego samci. Kdor se tedaj oženi, si podaljša življenje.

To zvišanje starostne meje je pripisati današnjim boljšim zdravstvenim prilikam in zlasti povečani skrbi za dojenčke, kojih umrli-vošev se je v Srednji Evropi močno zmanjšala. Veliko pripomore k temu tudi redna in boljše prehrana, ki je vsaj v civiliziranih deželah običajna.

Iz Slovenije.

Huda nesreča.

Šolski upravitelj v St. Jerneju na Dolenjskem Franjo Golob se je mudil te dni na svojem prejšnjem službenem mestu v Slivnici na Štajerskem, da uredi tam upraviteljske posle. Pri povratku domov pa je na poti tako nesrečno padel, da si je zlomil desno roko tik nad zapestjem. Prvo pomoč mu je nudil dr. Zarnik.

Stepli so se.

V Majcenovem hlevu ob Ižanski cesti je bilo ob priliki sejma zelo živahno. V hlevu so se okrog 2 pomoči zbirali razni mešetarji, ki so barantali za konje. Med njimi so bili tudi hlapec Jože Govekar, njegov tovariš Alojzij Brezar in gonjača France Bivic iz St. Vida na Dolenjskem ter Anton Eriah iz Pristave. Ti so se pričeli ob omenjeni uri pripraviti in sta se slednji Govekar ter Brezar umaknila na dvorišče. Komaj pa sta bila zunaj, je že eden izmed njiju snel z nekega voza trikel in ga z vso silo vrget proti vratom hleva. To pa baš v trenutku, ko je hotel Bivic pogledati ven in je vrata odprl. Trikel je priletel Bivicu v glavo, mu izbil več prednjih zob ter mu razkral gornjo čeljust. Ranjenec je moral takoj iskati zdravniške pomoči, dočim bosta imela Govekar ter Brezar opravka pred sodiščem.

Zasačeni tihotapci.

Pomoči je stražnik, ki je vršil službo v Melju, zasačil dva sumljiva moška in ju med vrtovi skozi katere sta skušala pobegniti, prijel. Posrečilo se mu je enega zadržati, dočim je drugi, ki je nosil dva večja omota, pobegnil. Pri zaslišanju aretiranece je stražnik zvedel, da je begunec tihotapil tobak. Aretiranec je 30-letni brezposelni Konrad Parker, pri katerem je policija poleg jugoslovanskega našla tudi avstrijski denar, iz česar se da sklepati, da sta tihotapila blago iz Avstrije. Parker sam trdi, da ni tihotapil, marveč da je neznanec samo pokazal skrivno pot. Po zaslišanju je stražnik ponovno odšel v Melje, kjer je našel dva zaboja po 8 in pol kg tobaka za nosljanje, ki ju je begunec na begu vrget proč. Parker, ki je bil nedavno pogojno izpuščen iz prisilnih delavnic, je bil izročen sodišču, za ubeglim tihotapcem pa policija še poizveduje.

Smrtina žrtve prepira.

Iz Novega meta poročajo: Franc Reugel, ki je bil ustreljen v noči od 17. do 18. nov. v prepiru na Mirni, je v bolnišnici umrl za posledica mi hudih poškodb. 22. novembra se je vršila obdukcijska, ki je dognala, da je Reugel podlegel vnetju trebušne mrene, ki so jo povzročili strel s štrami. Mitničani so zbrali 2000 Din, da se njegovo truplo prepelje na Mirno, kar je novomeški sreski zdravstveni referent dovolil.

BANOVEČVI KONCERTI.

15. decembra: Milwaukee. Wis.

Svetozar Banovec,

381 E. 160. St., Cleveland, O.

Smrtina kosa.

V starosti 62 let je preminil v Ljubljani pleskar pri trvdki Jugo-Stejcr Lovro Berik, ki je bil zlasti zaslužen za gasilstvo. Bil je celin 40 let v gasilskih vrstah in napreden mož.

V Ljubljani je umrl po kratki bolezni trgovski potnik Anton Sternad.

Preminul je v Ljubljani Evgen Guttman, višji nadzornik bivše južne železnice v pokoju.

VAŽNA IZNAJDBA

Po poročilu angleškega letalskega urada se je tehnikom britanskega vojnega letalstva posrečilo konstruirati pripravo, ki je brez dvoma velikega pomena za razvoj letalstva. Nova iznajdba je mehni-za, ki lahko popolnoma samostojno upravlja z letalom brez ozira na pilota. Aparat, ki tehta kakih 50 kg., kontrolira delovanje stranskega in višinskega krmila. Ako je pilot zaposlen s popravo letala, ali mu je kakorkoli nemogoče upravljati krmilo, priprava sama vodi letalo v dotedanjem pravcu, drže ga vedno v isti višini in v isti smeri. Mehanizem funkcionira brezhibno tudi pri slabem vremenu in na velike daljave. Poskusi, ki jih je izvršilo angleško vojno zračno brodograd, so se izvršno obnesli. Praktični pomen nove iznajdbe je zlasti v tem, da deluje precizno tudi tedaj, kadar človek izgubi popolnoma občutek za ravnotežje in instinkti za smer, kar često nastopi v gosti in neprodilni megli. V takih primerih je priprava izvršna kontrola za pilota, ker nezmotljivo obdrži letalo v željeni smeri in višini. Pri poskusnih poletih je aparat celo v viharjem vremenu vzdržal letalo po 30 milj v isti višini in istem pravcu.

V svojem bistvu obstoji priprava iz hitro se vrteče vrtavke, ki stalno ohrani svojo rotacijsko ravnino in to tem močnejše, čim hitreje kroži okoli svoje osi. Kakorkoli se nagne letalo, vrtavka ohrani svojo rotacijsko ravnino, obenem pa pri vsaki spremembi z dvojno silo reagira nanjo. S posebnim sistemom se ta reakcija odraža na obe krmila, da se avtomatično postavljata po vsaki najmanjši spremembi v prejšnji položaj. Aparat upravlja letalec sam in dokler deluje, ostane smer letala nespremenjena. Angleška letala bodo odslej opremljena s to pripravo, ki v znatni meri onemogoče neugode in nesreče, ki so bile doslej zelo česte zavoljo otežkočene orientacije v viharjem in meglenem vremenu.

BREZPLAČNI POUK.

BOARD OF EDUCATION nudi brezplačen pouk, ki se žele naučiti angleški in hočejo postati državljani Združenih držav. Oglasite se za pojasnila v ljudski šoli št. 27, East 41. cesta v petek zjutraj od 10. do 12., soba št. 308, ali pa v pondeljek in sredo ob 3. do 5., soba 413.

O baltiskih državah.

Baltičke države se imenujejo v zemljepisnem smislu tiste države, ki leže ob Vzhodnem morju, vključno Finsko, Švedsko ter morda Poljsko in Nemčijo. Z druge strani z besedo "Baltiči" — vzlic temu da sta letonski in litavski jezik baltičska jezika — označuje nemško govornice prebivalstvo Estonske in Letonske. V splošnem pa razumemo pod baltičskimi državami ozemlje nekdanjih ruskih vzhodnomorskih gubernij, torej sedanjše samostojne države Litve, Letonske in Estonske. Po velikosti se te države ne razlikujejo znatno druga od druge. Vse skupaj obsegajo kakih 170 tisoč četvornih km; njih prebivalstvo šteje skoraj 5 in pol milijona. Teh treh držav ne razmejujejo gorovja. Najvažnejši sta dve reki: Memel in Dvina, ki se pri Klajpedi oziroma pri Rigi izliva v morje. Zime so dolge, poletja kratka; toplotne razlike so znatne. Velik del celotnih tal je močvirnat ali pokrit z gozdovi; ponekod pa se raztezajo tudi zelo rodovitna polja. Litva, najjužnejša izmed teh treh držav, meji z Nemčijo, Poljsko in Letonsko. Pot iz Vrhodne Prusije v Rusijo vodi skozi Litvo in poljski koridor. Na severu se priključuje Litvi Letonska in južne Letonske imajo normalen evropski kloisek, dočim ima tir v severni in vzhodni Letonski rusk širino.

Litavski jezik je soroden letonskemu, vendar se pripadniki obeh narodov ne razumejo toliko, da bi se lahko zabavali med seboj. Oba jezika spominjata na sanskrit stare Indije. Estonci, ki so po vsej verjetnosti mongolskega izvora, so se v 5. ali 6. stoletju naselili v Evropo. Po svoji nvanjosti so podobni Finčam, s katerimi se lahko brez težav jezikovno sporazumevajo. Dva in pol milijona prebivalcev Litve je pretežno rimsko-katoliške vere, med tem ko je 2 milijona Letencev in dober milijon prebivalcev Estonske po večini protestantov. S stališča vzgoje in kulture zaostajajo katoliški Litavci in Estonci. Na Estonskem skoraj ne pozna-je analfabetov, v Letonski pa jih je zgled 12 odstotkov.

Glavno mesto Litve Kovno ali Kaunas obdajajo z gozdovi obratenci griči kar daje okolici slikovit značaj. Mesto po svoji velikosti in vnanji sliki spominja na veliko rusko vas. V kakih petih letih, ko se bodo zgradile vse palače, ki so v gradnji ali ki jih nameravajo postaviti bo približno tako, kakor je bila bolgarska prestolnica Sofija pred kakimi 20 leti. Prebivalstva pa ima že 95.000 duš med njimi je večina židov, ki obvladujejo skoraj vso trgovino. Vzlic temu, da Litavci nenehoma zahtevajo od Poljakov Vilno in so jo — dasi leži mesto na poljskem ozemlju — proglasili za svoje glavno mesto, se lahko po živahnem izgraževanju Kovna sklepa, da bo to mesto ostalo še nadalje sedež centralnih oblasti države Litve.

Riga ni samo glavno mesto Letonske, marveč je sploh najvažnejše mesto ob Baltu. Prvotno je bilo nemško; njegova arhitektura kaže, kdo ga je ustanovil. Krasnata katedrala, palače iz rdeče opeke, široki bulvarji in nasadi dajejo mestu bolj svetovni nego ruski značaj. Pred vojno je štela Riga čez pol milijona prebivalcev. Teritorialne izpremembe po vojni so prisilile mnoge tisoče ljudi, da so mesto zapustili; tako šteje sedaj 350 tisoč ljudi. Propadanje Rige gre v znatni meri na rovaš dejstvu, da njeno naravno zaledje, ki je rusko, produčira in troši manj nego v prešlih časih. Kakor Dunaj, je tudi Riga prevlekla za državo, kateri je glavno mesto.

Tallin, prejšnji Reval, glavno mesto Estonske, se zelo razlikuje od Kovna in Rige. Šteje 120.000 prebivalcev in leži deloma na vodi, deloma pa na hribu. Njegove vegaste in sorazmerno ozke ulice so snazne in lepe. Po mnogih svojih slikovitih kotičkih z zidovi, ki deloma potekajo še iz časa, ko so to gospodarili Danci, in s svojo nekaj skandinavsko in nekaj nemško arhitekturo se je Reval razvil v provincialnega mesta v pravo glavno mesto, ne da bi bil za svojo okolico prevelik ali preveč komercializiran kakor Riga. Za razliko od Rige čije pristan je vsako zimo nekaj mesecev čvrsto zamrznjen, je pristan v Tallinu ali Revalu skoraj vedno odprt ali se vsaj lahko drži odprt z ledolomilci. Ker je mesto oddaljeno od Leningrada samo kakih 300 km ter je naravno pristanišče za del ruskega ozemlja, se vidi njegova bodočnost zasigurana.

Vse tri dežele, ki jih obravnamo, se bavijo v glavnem s kmetijstvom. Če pomislimo, da so prej spadale pod rusko upravo in da jim je ob revoluciji pretila nevarnost preno-sa ruskih razmer na baltičska tla, se ne bomo čudili, da so v vseh treh državah bili najnujnejši in najvažnejši zakoni, ki se tičejo agrarnih odnosov. Novi zakoni gredo za zapadno pojmovanje lastninskih odnosov nekoliko predaleč, toda izpremembe so bile tem potrebnejše, ker je bil velik del te zemlje v posesti ruskega, poljskega in nemškega plemstva. Podrobnosti zakonov in ostrost raznih odredb, ki so s temi v zvezi, so precej različne; za vse tri države, pa velja v glavnem, da je ondi, kjer so dajali prejšnjim lastnikom veleposestev nominalno odškodnino, ostalo le tem manj zemlje nego tam, kjer niso dobili nobene odškodnine, tudi take ne, ki je ostala zgolj na papirju. Skratka: karkoli se mislimo o agrarni politiki baltičskih držav, velja brez dvoma eno: da je bila taka politika edina pot, ki se je mogla izogniti nadaljnjim nemirnim in revolucijam.

Litva, Letonska in Estonska so vsaj na papirju demokratične republike. Nobena nima več ko eno zbornico in v vsaki je prezidentovo zelo omejena. V decembru leta 1926 je nastal v Litvi vojaško-revolucijski upor, ki je strmoglavil za kar najožje stike z Rusijo se zavzemajočo liberalno-socialistično vlado. Od tedaj do zadnjih mesecev je imela Litva diktatorja v osebi profesorja Voldemarasa, ki je bil v času mirovne konference ministrski predsednik in ki velja za eno najvplivnejših osebnosti v tej državi.

V Letonski in Estonski poteka politično življenje v znamenju običajnih strankarskih bojev; v prvi državi imajo kar 27 strank, v drugi pa kakih deset. Zaradi tega se vlade menjavajo skoro itak pogosto kakor letni časi, pa celo še pogostejše. Na Letonskem je prezident obenem vrhovni vojaški poveljnik, vendar pa sme samo dva meseca zadrževati objavo kakerega v zbornici sprejetega zakona; če hoče predčasno razpustiti zbornico, mora odrediti naprej ljudsko glasovanje z "da" ali "ne".

Na Estonskem je ministrski predsednik obenem prezident in ostane na svojem mestu toliko časa, dokler uživa zaupanje parlamentarne večine. Potemtakem je njegovo mesto manj permanentno nego mesto predsednika parlamenta, ki ne more biti razrešen, dokler ne poteče zbornici ustavno določena tri leta. Vojaska obveznost obstoji v vseh državah.

PETNAJSTLETNA MORILKA

Gussie Teitel je bila pretekli teden aretirana s šestimi moškimi, ker je bila osumljena tekom nekega roparskega napada. Deklica je navedla svojo starost kot osemnajst let, a preiskava je pokazala, da je stara šele petnajst let in vsled tega so jo izročili otroškemu sodišču.

SOFIJSKA KONFERenca.

Bolgarska agencija poroča, da je bil po seji jugoslovansko-bolgarske konference objavljen t-le komunike:

Na seji prd predsedstvom Šaponača sta obe delegaciji nadaljevali s proučevanjem načina likvidacije dvovalstniških posestev. Dosežen je bil sporazum o definiciji pojma "dvovalstniška posest" in pojma "dvovalstnik". Da se omogoči potrebna klasifikacija, bodo seje odložene za par dni.

POZOR!

BLAZNIKOVIH PRATIK

zaenkrat nimamo več v zalogi. Kakorhitro dobimo nadaljno pošiljatev Pratik iz Ljubljane, bomo objavili v listu.

KNJIGARNA
"GLAS NARODA"
NEW YORK, N. Y.
216 West 18th Street.

Peter Zgaga

V Illinoisu ustanovljajo premo-garji National Mine Workers unijo. Cele trume zapuščajo United Mine Workers in se pridružujejo novi organizaciji.

Pravijo, da ima nova organizacija radikalna načela in da je v splošnem komunistična.

Ali je kaj čudnega, če seže maj-nar po skrajnem sredstvu in upanju, da si izboljša svoj položaj?

Voditelji stare majnarske or-ganizacije so bolj naklonjeni baronom kot pa majnarjem.

Zdaj se jim bliža ura plačila, ko jih bodo majnarji in baroni pustili na cedilu.

Zelo zanimive so porotne obrav-nave ki se vrše v domovini. Tamoš-nja justica je nekaj posebnega.

Porotnikom je včasih stavljenih po pet do deset jako zavijitih vprašanj in odgovarjajo na vsako vprašanje posebej. So pa to glavna in stran-ska vprašanja. Če hoče starokraj-ska porota spraviti oboženoča v luknjo, mora znati spretno odgo-varjati.

V Ameriki je v tem pogledu jako enostavno. Porotniki se morajo spo-razumeti in reči "kriv" ali "ne-kriva".

"Kriv" — pravijo, če sedi na za-točni klopi moški, star ali mlad.

"Nekriva" — pa pravijo, če je na zatočni klopi mlada ženska.

Zdaj, odkar predpisuje moda dolgo kiklo, se bo mogoče tudi v tem oziru kaj izpremenilo.

Poljski diktator Pilsudski je zbo-lel.

Upati je, da bo Poljska že kako prebolela njegovo bolezen.

Vse lepe ženske so dolgočasne — je rekel kavalir.

No, ali sem jaz dolgočasna? — ga je vprašala spremljevalka.

Le počasi, gospodična. Saj vendar nisem rekel, da ste lepa.

Jetniki se puntajo. Velik punt v Auburn jetnišnici.

Nič čudnega, če se jetniki pun-tajo. Saj se včasih se svobodni lju-dje.

Postaren vdovec je pripovedoval: — Vdovski stan je ni kaj prijeten stan; veliko je treba prestati. No, pa se človek vsemu privadi. Nekaj ča-sa objokuje svojo ženo, ker ti je res hudo po nji. Potem jokuje za njo kar tako iz navade. Naposled ti pa začno liti iz oči solze veselja, da si zopet sam.

Dvoje zanimivih poročil: Roparji so vdrl v dvorano, kjer se je vršil banket ter so razorožili in oropali detektive.

Jetniki v Auburn jetnišnici so za-prli wardena in več paznikov v ce-lice ter jim zapretili s smrtjo.

Na svetu pa res postaja vse ved-no bolj prijetno.

Iz Chicage poročajo: — Zvezni maršal Laubenheimer je naročil svojim pomožnim maršalom, naj nataknjejo maske na o-braz in naj se opremljo s ščiti, ko bodo prihodnjič uplivali zaloge za-plenjene pišče.

Ko so zadnjič razbijali stekleni-ce, je priletel nekemu pomožnemu maršalu v obraz kos stekla in mu odrezal polovico nosu.

To je vsekakor jako pametna od-redba. Preveč se pa ni potreba raz-burjati. Nekateri suhaški gospodje imajo tako dolge nosove, da bi bili še vedno dovolj veliki, četudi bi se jim za polovico skrajšali.

Nova ženska moda dolgih kril ne bo obveljala.

V zadnjih letih so se moški od-vadili gledati ženskam v obraz.

— Moj Bog — je tarnala sosed-a — s temi dedci je pa križ. — Moj je prišel danes zjutraj z veselice po štirih domov.

— Moj pa po šestih. — je odvrni-la sosedja.

— Po šestih? Kako je to mogo-če?

— I no, dva sta ga morala pod-pirati.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

LUKNJE V ČEVLJIH

Spet ena stvar, ki se najbrž ne bo zdela vredna, da jo človek opeva. Toda nekaj bi vas rad vprašal: kaj niso vse reči od Boga? Potem takem so tudi luknje v čevljih od Boga, da, tudi one morejo imeti kak majhen božji popravek med ljudmi in zato naj bodo tu na kratko omenjene.

Zdavnaj nekoč, hudo majhen sem bil, sem na Savi stopal v čoln, da se prepeljem. Na dnu čolna se je zibala mlaka umazane vode. Voda je notri, sem ves preplašen opomnil brodarja: — Eh, kaj bo to! — me je s smehom zavrnil brodnik, kaj pa šele Sava, pogled, koliko je v nji vode! Pogledal sem po reki gor in dol, da, cela Sava je bila, zvrhana in kalna od jesenskega dežja, in mi le malo ni bila v pogum. Stisnil sem se na klop, krčevito sem se s rokama oprijel robov. Tiho in gladko smo prišli na nasprotni breg.

Tedaj še nisem ničesar vedel o onem silnem zakonu, ki ureja razmerje med vodoviti in prazninski protori tega sveta; a zakonu, po katerem se vsa voda, kar je je odveč zbira v jamah in kolesnicah na cestah, odkoder je avtomobil razkropijo po ljudeh, vdira v stanovanja, če so pregloboko v tleh ali previsoko pod nebom, v čevlje, v sode v vinskih kletih. Kakor majhen, zapoznel obred iz davne, davne slutnje o tem spoznanju se mi zdijo zdaj menda že nekam odmirajoča navada, da človek plijne v svojo prazno denarnico. Večno živo dejstvo pa, da gremo pit, kadar tista pekoča praznota zaveva v nas, je zgovorno, da je kar poglavje zase.

Da, ko smo bili majhni, so nam bile luknje v čevljih še španska vas. Ne, da jih morda nismo imeli, o, bogve odkod vse smo doma, toda otrok je otrok: on ne mara vedeti žalosnih reči, ne more vedeti, kako eden za drugim gresta voda v čevlje in v grlo katar. Mlak na cestah nismo zametavali, v veseljem smo na sredo čofutali vanje, na vse mogoče načine nam je bdečo eno najbolj nebeskih doživetij. Najbolj dobro je bilo, da smo v največjem nalivu gologlavi in za rlo oblečeni kar tjavendan lahko hodili po sredi ceste, potem pa smo se premočeni do kože in s šklepetajočimi zobmi postavili pod kako pristrešje in smo sam bogve kam

zatopteni poslušali, kako lepo nad nami žlobudra voda v žlebovih, in gledali, kako od strehe pred nami kaplja za kapljo pada na kamen, dokler se ne strnejo v majhen, čisto majhen veletok, ki potem steeče proti sredi ceste, se parkrat zastavi v vtisih podkev in stopinj, nazadnje pa se le prebije do kanala in potem z njim vred v potok — to je nekaj čudežnega v redu sveta, da sleherni kaplja, pa naj se pače kamorkoli, od tamkaj se zmerom lahko steeče kam drugam. Da, kadar smo tako le stali kraj ceste in se je vse to godilo okrog nas, tedaj je zmerom živo in polno prihajala v nas slutnja o tem, kako neznansko velik mora biti svet sredi katerega mi tako majhni in bedni vedimo, in kako nekam daleč vse gre. Pod vasjo je bobnel naš domači potocič, pa kaj bo to, on bi naj bil kar lepo tiho, pa Sava — kaj so bile vse te stvari pred morjem, v katero se je na koncu steklo vse skupaj. Morje — ne vem odkod smo vedeli, da je tako široko, da ni mogoče čezenj postaviti mostu. In na oni strani je Amerika, tam je čisto drugače — to je menda prva otroška želja človekova, iti odtod, kjer je doma, in to je morda prva otroška vera njegova, da je drugod bolj dobro kakor tu — le počakajte, saj zraste, moči tudi ml. — Da, z velikimi stvarmi so bile zaposlene naše misli, luknjeh v čevljih res nismo utegnili opaziti.

Potem smo polagoma zrastle, pa z Ameriko ni bilo nič, nič bogve, kaj ni bilo z nami. In prišlo je vse hujše — nekega žalostnega jesenskega dne nas je obslajalo spoznanje. V čevljih smo imeli mokro, da, nič se ni dalo pomagati. Začeli smo z vso dušo i skati trotoarjev, čez ceste smo začeli hoditi po petah, začeli smo se držati zidu, in ko smo srečavali dame v svetlih snežnih škornjih in kožuhih, smo nehali biti kavalirji in se nismo umikali več. V zavihanih ovrtniki, z rokami v žepih, malo bledi v obraz smo šli in ko smo tonili v blato naših cest, se se zavedali nismo, kako tencemo v tisto veliko, silno vojsko ljudi, ki so jih b'le kakor kaka živa ideja zvezale — luknje v čevljih.

Neka dobra, brutalna enakost je v zakonih narave. Povejte mi, kaj mislite, koliko je med temi tisoči ljudi, ki se jim z razpetimi dežniki mudi na to, na ono in na vse štiri nebesne strani, jih je, da nimajo v čevljih mokro? Stavim, da je takozvanih nepremočljivih čevljev in galoš komaj toliko, kolikor je treba izjeme za potrditev pravila. In kako je s temi galosami prav za prav? One pač dobro služijo tam, kjer so v sobah parketi in preproge in električna luč, kjer se na vratih lepo pozvonijo, potem jih pa človek v predstobi sezuje in sleče plašč in gre v sprejemnico; kakor da bi bil odtod. Da, galoše so v svoji dobri, topli, hermetične nepropustljivosti igračkasta miniaturna meščanskega doma. Galoše so dobre v mestu, kjer so hiše blizu druga kraj druge, kjer se gre sa-

mo malo čez ceste, samo malo po ulici, toda človeku, ki je količjak daleč namenjen, ne morejo biti v hask.

Človek pa, ki ima mokro v čevljih, mora biti daleč namenjen, najbolj dobro je zanj, da ne razmišlja preveč, kako mnogo hoje ga morda še čaka. Najbrž se ne veste, kako mogočno kake majhne, prav neznatne materialne stvari oblikujejo človeško dušo — iz bolj zgubljene mehke gline pa menda res ni nobena druga reč. In tako luknje v čevljih polagoma prevzamejo vsega človeka — saj to ne more biti nič čudnega, čevlji so vendar podlaga vsega. Tak človek se ne sme na vsem lepem ustavljati, preveč neprijetno mu pride v noge: ne sme v lepe sobe, da bi sedel tam morda s prekrizanimi nogami, presitno bi kapljalo na parket: ne sme v cerkev poklekat pred oltar — da, tako daleč gre vse to — luknje v podplatih bi prevnebovijoče zevale vernikom v oči. Najbolj dobro je zanj, da lepo mirno gre in da prelankomiseino ne dviga in ne polaga svojih podplatov na tla. V srcu pa se mu spetoma zbira sam bogve, kaj, kakor drobna kaplja iz teh zaprlih, težkih jesenskih nalivov, kakor majhen, neroden voz, s katerim se človek ne da spati, morda je to neka majhna mršnja ali pa je samo tista velika vera, ki raste v ljudeh, ki imajo že mnogo poti za seboj. Ampak to mislim nekaj malega mržnje bo tudi zaven.

Ali je bila že kdaj kje kaka velika ideja, ki ni imela svojih malih dezertirjev in izdajalcev? In tako tudi luknje v čevljih niso mogle ostati brez njih. Ah, znanci in prijatelji, zlate duše, ki so nazadnje je zlezli v galoše in na dobro — koliko jih je, da jim tisti voz v srcu ni čez noč splahnel v nič in da ne hodijo zdaj okrog, zapeti do vratu, in da s svojo toplo moralno ne gledajo z viška na vso to jesensko mizerijo okrog sebe? Pa kaj hoče, morda to niti ni zelo veliki greh. Prehudo globoko je v človeška srca vžgana brezglava strast po toplem kotu.

Človek pa, ki v raztrganih čevljih gre po mokri jesenski cesti, sme morda na tihem imeti tudi majhno upanje sam pri sebi — prav zato, ker mora kar dalje in dalje, po nazadnje le še kam prišle. Ni izključeno, da bodo ti ljudje z luknjami v čevljih še kdaj o svojih svet — tako hudo trpežni lahko seosoma postanejo. Samo gledati morajo, da se preveč ne prehlade.

ENAČKI

Kdor se je vpisaval na inozemski univerzi, je imel opraviti z ekvivalencami ali najprej svoje diplome napravim tamkajšnjim izpizovalom. Francija je sedaj objavila razpredelnico tujih zrelostnih dokazil, ki zaležejo za njen "baccalaurat". Stari naziv "rumanitas" so ohranile samo tri države: Belgija, Bolivija in Čili. Francoski izraz baccalaurat se rabi še v Rumuniji, na Švedskem in Norveškem; na novo pa so ga privzele mnoge države v Južni Ameriki. Srednja Evropa govori pod germanskim vplivom skoro zmeraj o "gimnazijski maturi". Švica pozna celo "svedsko zvezne zrelosti" — certificate de maturité dederale — kjer bi človek pričakoval federalno averjenje o zrelosti! Jugoslavija je v zadnje mčasu nadomestila zrelostno izpizovalno z "višjim tečajnim izpitom". Cesar pa Francija očitno ni ni dobila na znanje. Anglija spizuje potrdilo o "matriculaciji". Mnogi narodi so zamenjali to staroversko navoslovje s preprostim imenom: srednji študij, študij druge stopnje. V Franciji to kajpada ne bi pomislilo istomnočine: marsikdo deklet ima potrdilnic o dovršenem liceju, katere pa vseučilišče ne šteje za maturitetno spizovalno. Tako tudi absolvent Srednje tehnične šole ne more doma posecati visoke šole, pač pa je pripuščen na inozemski tehnike.

Dežela smrti.

E. F. LOOHNDRORFF:

Bil sem v Himalajskih gorah. Nekaj tednov sem prebil v dehtečem vdušju teh velikanskih gorskih grebenov, čijih lepote ne morem podati niti najkrajnejša slika. Delj časa sem živel skupaj z nekaterimi grjanci preoblečen v preprostega siva velike majke Indije, ki ne spada v nobeno kasto. Pa se je približala zima, a meni ni prišlo, da bi jo pretokel v gorah, zasnežen v kletbi in čakal, kdaj bodo prelazi v dolino proti Simli spet prehodni. Koča v kateri sem prebival, je bila polga še nekaterih družic pillepljen na ob strogo reber, ki je pa bila bolj podobna viseči steni prepada. Zgorod po kotom devetdesetih stopinj je stremela v globino, kjer se je v mračne megle zavita divje penila reka, da se je nje zlokobno bobnenje slišalo prav do nas. Onstran so se drug za drugim gromadili ogromni gorski grebeni, spodaj opasani s temno zelenimi gozdovi proti vrhovcem pa čedalje bolj goli, fantastično zgrbančeni in razdrti. Še za njimi pa so se odražale na nebu bleščeče bele kapice in strešice najvišjih gora sveta.

Mnogokrat sem posedel na stehi kolibe nad prepado. Me tem, ko so moji krivogledi mongolski tovarši poleževali po ušvih kočstrunovih kožah in kockali, sem podobno prisluskoval prazničnemu orglanju Doodarskih gozdov in divji pesmi gorske reke, besneče spodaj v grapi. Neoprezen korak, nerodna kretanja pa bi se kot žoga strkjal v temni prepad.

Potem je prišla ona noč. Mahoma nas je vse zapustil spanec, zakoj neko strašno bobnenje je presekalo tišino ter preglušilo bučanje hudournika. Šele čez delj časa je bilo uho opet zaznavati šumenje dežja, ki je padal neprestano že nekaj dni. Planili smo venkar, toda bila je tema kakor v rogu in čakati smo morali, dokler ni pojenjal dež. Potem so se razkldili oblaki in in megla je zasijalo krasno jutro.

Strahoma sem se ozri tjakaj, kamor je kazal z roko eden izmed moč s široko razprtimi očmi in vtiškom groze na obrazu. Tamkaj je stala prostorna, koča poglavarja in njegove družine. Sedaj je ni bilo več; pomedlo jo je bilo, in niz treg se je od vrha do dna, zavitega v rjavost soparo, vlekla kot velkanska rana skoro kilometer široka proga puhteče sveže zemlje. — Usad, čigar bobnenje smo čuli ponoči, je zdrnil tik mimo naše kolibe. Stotisoče to nikanjenja in prsti je pončel grmelo mimo v dolino ter odneslo in pokopalo pod seboj kočo in družino spetih ljudi.

Sedaj nam je postalo tudi jasno, zakaj reka pod nami več ne besni. Deloma jo je zasulo, deloma pa zajezilo in skopati si bo morala novo strugo, ali se bo pa natekla v gorsko jezero.

Ta dogodek je pospešil moj odhod. Razen tega me ne bele glave nekaterih nižjih vršacev opominjale, da je zima že tik pred durmi.

Tako sem se napotil v dolino z nekaterimi domačini, ki so nesli kravo v Simlo. To vam je bilo dejanje. Ob omotičnih prepadih se je vila steza in stokrat sem se evdill, kako sem mogel prilieti v anggor. Pot je vodila preko grebenov in sedel, preko sočno zeleno gorskih livad, kjer so v sopolih rase žametne planinke. Niže doli smo prišli v hladne, šumeče Doodarske gozdove, kjer so med stoletnim drvejem švigale urne vervece nalk rdečim bliskom.

Medvedje, jeleni in celo tigri, ki žive tod v izobilju, so nas motrili z dobrohotnimi pogledi in zopet izginitli v šumi.

V nekaj dneh smo dospeli do serpentinaste ceste, ki so jo zgradili Angleži in globoko pod nami se je razgrnil cvetoči Hindostan. V Simli sem se poslovil od spremeljvalcev, ki so tukaj zamenjali kravo za sol in čaj ter se takoj napotili nazaj v gore, da bi se pred prvom snegom prekoračili prelaze.

Evropske hiše, cerkve, igrišče za tenis in golf, avtomobili in jaseci — to je Simla. Tukaj je velik, deloma iz lesa zgrajen hotel, mehanika skrotovčenega budističnega sloga in norveški motivov. V Simli preživljuje del leta indijski potokralj s svojim mnogoštevilnim služabništvom in uradničtvom. Ostalo prebivalstvo tvorijo Angleži, gornjanci Patani in Kijajet, videl pa sem tudi lamo, kako je sklonjene glave lezel med vrvežem bazarjev, mrmrajoč svoj enolični "om mane padmi om"! V mestu je vse polno

bazarjev, kjer prodajajo kitajske obleke, dragocene rezbarije, vaze, kipce in dragulje.

Iz Simle sem potoval doma po železnici, deloma peš v vroče nišavje in sem se nenadoma znašel na robu velkanske indijske pušave Thar. Prav takrat pa je tukaj izbruhnil Nahamari — veliko umiranje, — ki ga mnogočlanska družina indijskih bogov od časa do časa pošlje nad svoje otroke.

V teh krajih, ki so drugače precej radoviti — pridelujejo se koruza, indigo, banane in mangos — je takrat izostal dež prinašajoči veter mousun in v deželi je zavladala smrt. Vroče, ognjenordeče nebo se je vzpenjalo nad nesrečno pokrajino. Beli trak ceste se je vlek med črnimi od solca požganimi polji. Zemlja je bila preprežena s širokimi razpokami in trda ko kamen. Po zraku so se kričaje spreletavale neštete črne jate vran in jastrebov. S sadnega drevja se je ospalo poslednje posušeno in opaljeno listje. Grobna tišina in mrtvaško soparno vdušje mi je pritiskalo na senca; v pljuči mi je peklo in rdeče meglice so mi zdaj pa zdaj zaplele pred očmi.

Vodnjaki ob cesti so bili suhi, niti vlažnega blata ni bilo na dnu. Imel sem sicer precej vode s seboj, pa sem vzlic temu premišljeval, če ne bi bolj kazalo obrniti se in pobegniti iz nesrečne dežele. Toda neka prokleta neulazljiva radovednost me je gnala naprej. Izpod mojih sandal s puhali beli oblaki prahu, ko sem koračil po vijugasti cesti. Venomer me je spremljala ista slika: požgana polja, razpokana zevajoča zemlja in nad njo od vročine migotajoči vzduh, prežet z nekim čudnim vonjem — in nikje nobenega človeka.

Pokrit z debelo plastjo prahu sem se ustavil na razpotju, da si odpočijem. Napravil sem skromen požirek iz steklenice, a prav tedaj mi je mimo glave sfrčala črna jata krokarjev. Naglo sem vstal, predudarjajoč ali naj krenem v to ali ono smer, ko zaslišim za seboj ropotanje. Zavil v goste oblake prahu se mi je bližal velik tovorni avto, da vrha naložen s sodi in zaboji. Pred menoj je ustavil: z njegoga je stopilo nekaj angleških vojakov s častnikom in vsi so me jeli pozorno ogledovati. S častnikovega obraza je gledala skrb, ko me je kratko vprašal, kam sem namenjen. No, odgovora ni čakal, marveč je brž napolnil mojo pločevinasto steklenico z vodo, mi podaril škatlo sardin, nekaj prepečena in stekleničico citronine kisline. Potem so vsi zopet zasedli voz in ko so poglali sem čul, kako je častnik dejal: "Boga mi, čudim se, da je ta rjavokozec sploh kaj vzel; ta pri-smojena drhal je tako praznoverna, da rajši pogine lakote in žeje kot da bi sprejela kako pomoč od belokozca".

Avto je odpeljal daleč, jaz pa sem jo ubral po drugi pot. Kamalje sem v daljavi ubral samotno vas. Prvo kar sem zagledal, je bil crknjeni bivol, na katerem se je gostil kup vran. Malo naprej je ležal drugi, potem dva, nato sedem in tako naprej. Eden je stal ob cesti klavne postave, tuho mukajoč. Tik poleg njega so v pesku čepele vrane, čakaajoč, kdaj se bo zgrudil, da bi mu še toplem izkijavale oči. Pri sebi sem imel dolg oster nož, pa sem pristopil in ga mu do ročaja zasadi v vrat. Prav malo krvi se je pocedilo iz rane in ko sem pomohil vanjo prst, sem čutil, da je vroča ko krop.

Zavil sem v vas. Vseposvoda so kričale vrane in v prvi koči sem našel na postelji mrtvega moža. Zraven je ležala ženska ovenelih prs, držec koščeno roko na mrtvem dekcu, ki se je videl ko okostnjak. Njegov obraz je bil ves razkljuvan. Ko sem stopil bliže, je leno sfrčotal z njega sit jastreb.

Ko sem stopal naprej po vasi, se mi je na vsak korak odkrila ista slika. Sami mrtvi ljudje in živali v vseh mogočih legah in držah, pa zopet umirajoči, sedeči pred vrati v izbuljenimi očmi strmeč nekam v daljavo in čakajoč vdano usojenega jim konca, kakor ukazuje njih pretekla religija. In ptice roparice? Vseposvoda polno vran in jastrebov, ki so se nekateri kričaje spreletavali od plena do plena, drugi pa so se mogli do stiga nazrti, jedva še plavati po tleh. Nekaj šakalov je smuknilo okrog oga.

Imel sem še nekaj vode. Zatekel sem se v prazno kolibo, kjer sem se za silo otečel. Potem sem si našel pipo in kadil drugo za drugo, da bi

KNJIGE VODNIKOVE DRUŽBE

za leto 1930

so izšle. Oni, ki so jih prej naročili, so jih dobili direktno od Vodnikove družbe v Ljubljani, mi pa prodajamo zbirko štirih knjig za

\$1.50

KNJIGE SO NASLEDNJE:

VODNIKOVA PRATIKA

vsebuje veliko zanimivosti iz naravoslovja, narodopisa, fizike ter razne dragocene nasvete za hišo in dom.

V BORBI ZA JUGOSLAVIJO

Ta knjiga bo posebno zanimala ameriske Slovence, ker je v nji več zanimivih slik ameriskih Jugoslovancev, ki so se med vojno zavzemali za Jugoslavijo.

LECTOV GRAD

— je zanimiva povest mladega pisatelja J U S A KOZAKA.

ZGREŠENI CILJI

bodo zanimali slehernega čitatelja. Pisatelj Slavko Savinšek je zajel snov za svojo povest globoko iz življenja.

Za \$2

pošljemo slehernemu omenjene štiri knjige in

SLOVENSKO-AMERIKANSKI
KOLEDAR
za leto 1930

ki je letos izredno zanimiv.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 West 18 Street

New York, N. Y.

si nekoliko pomirili živce. Nazadnje sem celo zadremal, a spanje je bilo kot ena sama strašna mora, katere me je rešilo šele jutranje solnce, ki je vželo krvavo nad mrtvo vasjo. Tedaj so pldrdrali troje tovrstni avtomobili, toda Angleži, ki so prišlo prepozno z vodo in živim, so lahko samo še skopali velik skupen grob, kamor so zmetali truple in jih zasuli s kamenjem.

Namisto da bi se bil vrnil, sem se napotil še dalje v strašno deželo. Prehodil sem še dve mrtvi vasi in četrti dan sem napol mrtve od žeje dosegel tretjo, ki je bila tudi polna mrtvih ljudi in živali. Noge so se mi zapletale in jastrebi so me že pozorno motrili s svojimi požrešnimi očmi, nejevoljno zasledujoč vsak moj korak. Spoznal sem, da moram za vsako ceno priti do kake pišace, ali pa poginiti v skrajni sili mi je prišla na um sicer ogabna toda praktična misel. Urno sem se pogl na polje, kjer sem kmalu našel, kar sem iskal. Vprežni bivol, ki se je s poslednjimi močmi držal na nogah, je z žalostnimi očmi buljil vame! Potem je skušal zbežati. Zasledoval sem ga. Žival je napela vse sile, kakor da bi slutila kaj nameravam, toda njen tek je bil le še počasno stopičanje. Jaz pa niti tega nisem bil več zmogel: zgrudil sem se na kolena in se tako plazil za njo. Dva

metra od žrtve sem napel poslednje moči in planil pokonci.

Vol se je skušal umakniti, a že ga je zadel moj nož in hropeč se je zgrudil na zemljo. Prisesal sem se z ustnicami na rano v njegovem vratu. Kakor raztopljen zvinec je tečla njegova vroča kri po mojem grlu.

Potem se zbežal iz te pokrajine, preke katere je na črnih vranjih perutih plavala smrt. Prišel sem do reke — mislil sem, da mora biti eden izmed pritokov Sadleca — kjer me je siromašen kmet sprejel pod streho. Tudi tukaj je vladala suša in sredi široke rečne struge je tekel le še kalen potoček.

In vendar je zapihal monsuni! — Bila je temna noč. Ležali smo v koči in skušali zaspati v dušeti soparici, ko je zunaj nenadoma zabučal veter. Takoj nato so se od vseh strani začeli veseli glasovi. V cestnem prahu so zacopotali koraki bosih nog, luči so začele švigati sem ter tja po temi — vse je mahom oživel. Poskakali smo s postelj in hiteli na prag. Vsa vas je bila že na nogah. Ljudje so se smejali in peli, živina je veselo mukala. Ko so meketale in kikirikanje petelinov se je razlegalo po vasi. Debela vroča kaplja mi je kazal črno steno oblakov, ki se je z nevrjetno naglico dvigala iznad obzorja.

Zapihal je monsuni...

Pozor Rojaki!

Za vestno in hitro izvršitev vseh poverjenih nam poslov naslovite vsa pisma za list —

"GLAS NARODA"

216 West 18th Street
New York

Vsa denarna nakazila v stari kraj, bančne posle in potniške zadeve pa —

SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street
New York

da tako Vaša naročila ne bodo vsled oddaljenosti uradov zakasnela.

Mali Oglasi
imajo velik uspeh

Prepričajte se!

CENA
DR. KERNOVEGA BERILA
JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko
Berilo

(ENGLISH SLOVENE READER)

Stane samo

\$2.—

Naročite ga pri

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 West 18 Street
New York City

MAŠČEVALNA LJUBEZEN

Francoski spisal Georges Ohnet.

Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

— Sappho, zadnje dejanje! Predgorje in nesmrtna kitara! — se je rogaj vicomte.

— Vi storite lahko nekaj bolj pametnega kot vreči se v slano morje. Le nikakih deklamacij, nikakega hrupa, ali pa odpotujem takoj v Pariz, kaj vse, kar nasprotuje dobremu tonu, mi je od srca zoperno!

— Sreče imate iz kamena! — je vzdihnila Helena. — Zakaž si tako lep in vrdar tako okrut?

— Moj Bog, — je odvrnil vicomte lahkega srca, — kakšnih stvari na poje človek včasih in ne pravi! Operna lirika, — ni je bolj dolgočasne stvari na božjem svetu!

Njemu na na ljubo je Cortazzijska omejila svojo ljubezensko ognjevitost, zasenčila svoj pogled ter pela. Kadar je pela, je lahko pretresla tudi najbolj zakrknjena srca.

Celo Andrej, hladni Parizan, je bil ginjen, kadar je Helena zapela, spremljana od Vignota.

Nato je izgubil vso porogljivost radi njenega patetičnega govora. Umetnost je nudila pevki glasove, ki so preobračali srca in lepota, katero je kazala pri tem, je bila naravnost neodoljiva.

Če ji je Andrej izprva poklanjal svojo pozornost raditega, ker si je domisljal, da mu prinaša srečo pri igri, je ostalo njegovo nagnjenje neizpremenjeno tudi po velikih, izgubah pri igri.

On se je namreč znal ubraniti utisa njenega krasnega talenta!

Pri tem pa je vreč na dnu njegova bitja neki, mrki srd proti Anini, ki mu je javno zapretila, da ga bo zapustila, kakorhitro bo izvedela le za en slučaj nezvestobe.

Odporni duh Andreja, ki mu je bil prirojen, je iskal vsled tega kazni za to domnevano pregreho.

Nasprotje med priprosto, resno in otožno Anino ter fantastično, breznačajno Cortazzijsko je bilo tako veliko, da ga je samoposebi razveseljevalo, kajti bil je človek, ki ni imel nobenega resnega opravka. Če bi ga stavlili pred izbiro med Heleno in Anino, bi na vsak način pahnul od sebe pevko, ki je vzbujala njegov gnus, a to bi ga ne oviralo, da bi varal žensko, katero je resnično ljubil za osebo, ki se je norčevala iz njega.

Ura je bila deset, ko se je ustavil pred hišo voz, katerega je naročil Andrej.

Anina je čula to z vzdihom, ne raditega, ker se je kesala, da izostane, od veselice, temveč iz bolečine, da jo je varal. Ni mogla namreč zanikati, da jo je v zadnjem času več kot zamenjal. Preveč ponosna da bi tožila, mu je pustila polno prostost, vendar pa je opazila z žalostjo, da so ostale nežnosti Andreja iste, da pa so njegove pozornosti zelo popustile.

Smehljaje je stopil v njeno sobo, v sijajni družabni obleki. Bil je tako slevernega razpoloženja, da bi si Anina očitala, če bi motila to razpoloženje. Stopil je k njej, jo pogladil po licu ter jo nežno poljubil s svojimi, finimi, duhtečimi brki.

— Povej, Anina, ali je tvoj sklep povsem nepreklicen? Nikakega kesa? Nič laže kot če se še sedaj premisliš! Domno, katerega sem ti preskrbel, leži v tvoji oblačilni sobi in treba ti je le smukniti vanj ter se odpeljati z menoj!

— Ah, bila bi ti le na poti! — je odvrnila s pametnim pogledom.

— Meni? Kaj pa ti pade v glavo? — je ugovarjal Andrej živahno, čeprav je čutil, da je zardel.

— Če ne pojdeš z menoj, bom šel v proscenjsko ložo Lady Brandon, če ga greš z menoj, te bom povedel v klube, kajti pod masko si popolnoma varna. Ali velja? Ali pojdeš z menoj?

— Ne! Jaz sem že itak napol zaspala ter mislim, da bi ne prenesla več preokrotov vso noč... To bi bila slaba družba zate... Ti bi se le dolgočasil! Pojdi le s svojimi prijatelji!

— Ah, Anina, na ta način me siliš ostati tukaj

— Tega ne boš storil za nikakovo ceno. Ne siliš se nadalje v mene, kajti ti vidiš, da nisem sposobna za ničesar sličnega. Zabavaj se dobro in budi pameten!

— Ah, draga, jaz bom vendar v krogu starih dam! Generacija, ki živi še v cesarstvu ter si želi nekaj krinoline!

— Nikar ne poskuša pomiriti me! Če dvomim o tebi, bo to, kar mi pripoveduješ, le še bolj ojačilo sume.

Sedaj sta se zasmejala oba. Andrej je sedel poleg mlade žene ter jo pritiskal k sebi z tako ognjevitostjo, da so žarele oči Anine. Njeni ustnici sta se dotaknili za trenutek njegovih, a trenutek pozneje se je oprostila ter rekla z izpremenjenim glasom:

— Čas je! Glej, da izgineš!

Hotel jo je zopet objeti, a ona ga je nežno potisnila nazaj, popravila njegovo kravatno, uredila zopet cvetje v njegovi gumbnici ter rekla nato poredno in materinski:

— Posadila te bom v voz!

Stopila sta ven, na vrt.

Noč je bila medla, polna luči, ki je pronicala od neba, posejanega z zvezdami. Močan duh po zemlji, se je dvigal iz tal in tudi cvetke so duhtele. Kočijaž, ki ju je videl prihajati, je skočil z kočije ter odprl vrata s pravo italijansko uljudnostjo.

Anina je potegnila roko iz one svojega ljubčka ter mu ponudila čelo v poljub.

— Misli vendar nekoliko nam!...

Poljubil jo je ter skočil v voz. Kočijaž je pogladil konja in Anina je videla v temni ulici le še odsev luči.

Z vzdihom se je obrnila v tišino. Služabniki so se umaknili v spodaj ležečo kuhinjo. Anina si je lahko domnevala, da je sama v hiši, kajti le redko kdaj je bila tako osamljena.

Kako dolgo je pač sedela tam? Izgubila je vse ocene časa, ko jo je predramilo iz sanj ropotanje voza. Videla je voz ustaviti se pri vrtu in mislila je že, da se vrača Andrej.

Presenečena in nekoliko vznemirjena pa je bila, ko je zagledala dve ženski postavi ter je razločila en glas, katerega je spoznala, da je glas gospe Prejean.

— Ostanite, kjer ste, Anina bo prišla!

Sedaj resnično vznemirjena, je Anina obstala v okvirju vrat, na stopnicah, ki vodijo iz sobe na vrt.

Obris njene postave se je dvigal tesno od svita luči, ki je prihajala iz sobe in mesec pa padal na njen lep obraz, ki je izgledal v mesečnem svetu še bolj blede kot ponavadi.

— Kdo pa prihaja z vami? — je vprašala v skrbih.

— Jaz sem, Geraldina!

— Kaj neki pa je?

— Počakajte, takoj sva tukaj!

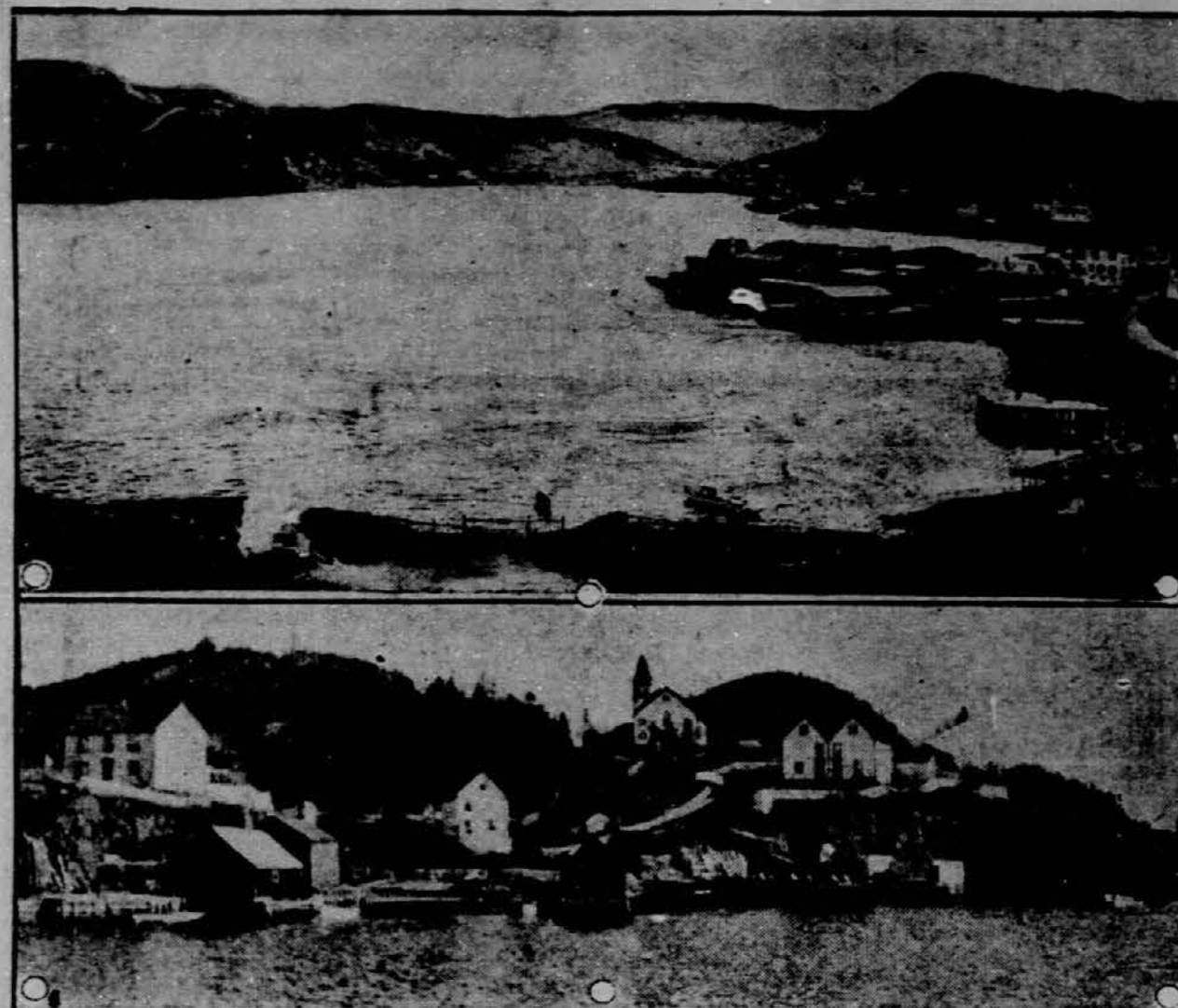
Dosegli sta teraso ter odšli po stopnicah ter vstopili pri Anini.

Obe ženski sta izgledali tako resno, da je Anino stresel mraz pri tem pogledu. Polastil se je je preobčutek velike nesreče in polna nestrpnosti, da izve vse, je obstala pred obema prijateljicama, ne da bi jima ponudila stola.

— Videle sva Prejano odpeljati se proč, — je pričela gospa de Prejean hitro, kajti na cestnem vogalu sva čakali njegov voz, kajti midve se nisva hoteli sestati z njim. On pa je tako pretkan, da bi takoj stulil nekaj in nato bi bilo vse izgubljeno!

(Dolje prihodnjik.)

POZORIŠČE VELIKE NESREČE

Gornja slika nam kaže zaliv Burin na novi Fundlandiji, kjer je prejšnji teden divjal velik potres. Morje je prestopilo bregove ter porušilo šestnajst hiš. Na spodnji sliki je značilna ribiška naselbina.

Influenca pri urah.

Nad dve sto let je, kar je angleški urar H. Sully dognal, da je bližina magnetov uram nevarna. Takrat je bila to laboratorijska zanimivost, kajti oba predmeta sta se redko srečevala. Danes pa, ko je rusalka Električna, sestrična Magnetizmu, preplavila mesta in se bliža že kmetom, nas venomer ablega in obdaja, stalno se koplje v njih izlivih, s katerimi je oračje nasičeno. Nezgoda bo torej kaj pogosta in črnogledci se vprašujejo, ali se ne bo v kratkem zopet zatekali k solničnim uram. Zoprna reč ob oblačnem vremenu za ljudi, ki ne bi radi vlaka zamudili. Ali se pe izplačalo časomerstvo dotirati do oblačilnosti, kadar vstopijo v veličastno tvornico, kjer se meljejo kilovati. Bistveni deli naših časomerov so namreč iz lahkih jeklov sestavljeni, ki so zlasti dovzetne za magnetske vplive. Samo diš — pa se omagnetijo, se zlepijo ter odpovedo službo.

Valovi, ki neprestano križarijo po prostranstvu, sicer doslej še niso resno grozili neodvisnosti našega žepka pri telovnikih. Toda kdo ve, kakšna presenečenja nam hrani muhava menjavost energije? Za zdaj imamo vrsto delavcev, ki ne vedo, kaj bi. Ker žive med dinami in izmeničnimi tokovi, se jim ure tolikrat ustavijo ali pa drdajo. Nepoklicnim bi svetovali, naj pustijo svoje ure v oblačilnici, kadar vstopijo v veličastno tvornico, kjer se meljejo kilovati. Bistveni deli naših časomerov so namreč iz lahkih jeklov sestavljeni, ki so zlasti dovzetne za magnetske vplive. Samo diš — pa se omagnetijo, se zlepijo ter odpovedo službo.

S časovniki je pa tako ko z ljudmi: čim začno noreti, jih je težko privedi nazaj k pameti. Vem sicer za preprečilo: dokler si v opasnem območju, vrt ter obračaj uro na vse

plati v svojem žepu. Magnetizirala se bo kajpak, a to v vseh mogočih, nasprotnih smereh, ki se bodo bržkone uničile. Vendar to sredstvo utegne služiti samo nepoklicnim osebam, slučajnim posetnikom. Za poslenci v tvornicah pa tega ne zmorejo, ker imajo drugega posla. Zategadelj so izumili posebne stroje, ki vrše po popravilo. Zmešano uro lahko pošlješ na razmagnetovalno lečenje. Vse to pa je seveda le pomoček za skrajno silo.

Pametna rešitev bi bila menda v uporabljanju nemagnetnih kovin ali zlitin. Gospodovala je precej dolgo v urarstvu. Dovršena pa vendar še ni. Kajti nekega koleksja, gibalne vzmeti si ni moči drugače misliti kot iz jekla. Tedaj so si hoteli izposoditi pri lordu Kelvinu zaščitno napravo, kakršno je iznašel za galvanometer: "dušo" pri vsaki uri obdani z oklepom iz mehkega železa, nepropustnega za elektromagnetni tok. Nesreča pa je v tem, da bi morali nositi predebele "čebule" s seboj. Konec bi bilo tankih, damskih, zapetnih uric.

A prvaki časomerstva se ne do do kar tako spraviti v koš. Izmislili so si, da bi oklep iz mehkega železa nadomestili z lahno školjko, narejeno iz svojevrstnih zlitin (permaks, permalloy, mumetal), ki se ne morej magnetizirati. Ravnanje udi samo so takisto imunizirani proti magnetiziranju, to pa že po svoji strukturi: krog nihalca je iz medovine ali slične kavine, zavojica pa iz "elinvara", čigar vrlinso so znane. Tako sestavljena ura, pa je bila zaprta v zlat, jeklen, niklast ali srebrn okrov ali ne, bo mogla preživeti v najjačjem magnetnem območju, ne da bi se ji v glavi zvr-

telo. Ko je iznašel elektromagnet, veliki Ampere pač ni slutil, da bo napravil toliko preglavice urarjem. Bil je tako raztresen!

E. Gautier.

ČEŠKI TISK

Po najnovejši statistiki je izhajalo lani samo v Pragi skoraj 1400 časnikov in časopisov, med njimi 176 političnih. Tu je poleg češkega dokaj močan nemški tisk (60 političnih in 119 nepolitičnih listov). Rusi izdajajo 11, Madžari 9 listov, 3 jih izdaja v angleščini, po 2 pa v francosčini in ukrajinščini.

Kako napreduje tisk na Češkem, pričuje to, da je leta 1920 izhajalo v vsej republiki 2280 listov, med njimi v Pragi 810, dočim jih ima sedaj Praga sama 1400.

POZOR, ROJAKI

Iz naslova na listu, katerega prejimate, je razvidno, kdaj vam je naročnina pošla. Ne čakajte toraj, da se Vas opominja, temveč obnovite naročnino ali direktno, ali pa pri enem sledenjih naših zastopnikov.

CALIFORNIA

Pontana, A. Hochevar
San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO

Denver, J. Schutte
Pueblo, Peter Culig, John Germ.
Frank Janesh, A. Saftić.
Salida, Louis Costello.
Walsenburg, M. J. Bayuk.

INDIANA

Indianapolis, Louis Banich

ILLINOIS

Aurora, J. Verblich
Chicago, Joseph Blish, J. Bevtić,
Mrs. F. Laurich, Andrew Spillar.
Cicero, J. Fabian.
Joliet, A. Anzelc, Mary Bamblich,
J. Zaletel, Joseph Hrovat.

KANSAS

Girard, Agnes Motulic.
Kansas City, Frank Žagar.

MARYLAND

Steyer, J. Černe.
Kitzmiller, Fr. Vodopivec.

MICHIGAN

Calumet, M. F. Kobe
Detroit, J. Barich, Ant. Janezlich

MINNESOTA

Chisholm, Frank Gouls, A. Panian, Frank Pucelj.
Ely, Jos. J. Peabel, Fr. Sekula.
La Salle, J. Spelich.
Mascoutah, Frank Augustin
North Chicago, Anton Kopel
Springfield, Matija Barbotich.
Summit, J. Horvath.
Waukegan, Frank Potkovšek in Jože Zelenc.

Eveleth, Louis Gouls.
Gilbert, Louis Vesel.
Hibbing, John Povše.
Virginia, Frank Hrvatič.

Kretanje Parnikov
Shipping News

14. decembra:
Bremen, Cherbourg, Bremen
George Washington, Cherbourg.
Bremen
Volendam, Boulogne Sur Mer, Rotterdam
Minnekahda, Plymouth, Boulogne Sur Mer

19. decembra:
Columbus, Cherbourg, Bremen

26. decembra:
Rochambeau, Havre

27. decembra:
Mauritania, Havre

28. decembra:
Minnesota, Cherbourg

Deutschland, Cherbourg, Hamburg

Velik
STENSKI
ZEMLJEVID
CELEGA SVETA

sestoječ iz šestih zemljevidov, s potrebnimi pojasnili, sezname držav, mest, rek, gora itd.

Brez dobrega zemljevida ne morete zasledovati dogodkov, ki se vrše po svetu.

CENA

\$1.

ZA CANADO \$1.20

GLAS NARODA
216 W. 18 STREET
NEW YORK

MISSOURI

St. Louis, A. Nabrgoj.

MONTANA

Klein, John R. Rom.
Roundup, M. M. Panlan
Washoe, L. Champa.

NEBRASKA

Omaha, P. Broderick.

NEW YORK

Gowanda, Karl Sternisha.
Little Falls, Frank Masla.

OHIO

Barberton, John Balant, Joe Hiti
Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Louis Rudman, Anton Simcich, Math. Slapnik.
Euclid, F. Bajt.
Girard, Anton Nagode.
Lorain, Louis Balant in J. Kumšč.
Niles, Frank Kogovšek.
Warren, Mrs. F. Rachar.
Youngstown, Anton Kikelj.

OREGON

Oregon City, J. Koblar.

PENNSYLVANIA:

Ambridge, Frank Jakše.
Bessemer, Louis Hribar.
Braddock, J. A. Germ.
Broughton, Anton Ipavec.
Claridge, A. Jerin.
Conemaugh, J. Brezovec, V. Ročanšek.
Crafton, Fr. Machek.
Export, G. Previč, Louis Jupančič, A. Škerlj.

UTAH

Farrell, Jerry Okorn.
Forest City, Math. Kamin.
Greensburg, Frank Novak.
Homer City in okolico, Frank Ferenčack.

WEST VIRGINIA:

Williams River, Anton Svet.

WISCONSIN

Milwaukee, Joseph Tratnik in Jos. Koren.
Racine in okolico, Frank Jelenc.
Sheboygan, John Zorman.
West Allis, Frank Skok.

WYOMING

Rock Springs, Louis Taucher.
Diamondville, F. Lumbert.

Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel. Zastopnike rojakom toplo priporočamo.

Naročnina za "Glas Naroda": Za eno leto \$8.; za pol leta \$3.; za štiri mesece \$2.; za četrto leto \$1.50.

New York City je \$7. celo leto. Naročnina za Evropo je \$7. za celo leto.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je poučen o potnih listih, prtljaji in drugih stvareh. Vse to naše dolgotrajne izkušnje vam mi zamoremo dati najboljše poglobljene in priporočamo vedno je prvotne brzoparnike.

Tudi nedravljanje zamorejo potovati v stari kraj na obisk, toda preskrbeti si morajo dovoljenje za povrnitev (Return Permit) iz Washingtona, ki je veljaven za eno leto. Brez permita je sedaj nemogoče priti nazaj tudi v teku 6. mesecev in tsi se ne pošilja več v stari kraj, ampak ga mora vsak priletno osebno dvigniti pred odpotovanjem v stari kraj. Prošnja za permit se mora vložiti najmanj eden mesec pred nameranim odpotovanjem in on, ki potuje preko New Yorka, je najbolje, da v prošnji označi, naj se jmu pošlje na Barge Office, New York, N. Y.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Glasom nove ameriške priseljeniške postave, ki je stopila v veljavo s prvim julijem, znaša jugoslovanska kvota 845 priseljenecv letno, a kvotni višjezi se izdajajo samo onim priselencem, ki imajo prednost v kvoti in ti so: Starši ameriških državljanov, moške ameriških državljanov, ki so se po 1. juniju 1923. leta poročili, žene in neporočeni otroci izpod 18. leta poljedelcev. Ti so opravičeni do prve polovice kvote. Do druge polovice pa se opravičeni žene in neporočeni otroci izpod 21. leta onih nedravljanov, ki so bili postavni pripuščeni v to deželo za stalno bivanje.

Za vsa pojasnila se obračajte na poznano in zanesljivo

SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET
NEW YORK

UTAH

Farrell, Jerry Okorn.
Forest City, Math. Kamin.
Greensburg, Frank Novak.
Homer City in okolico, Frank Ferenčack.

WEST VIRGINIA:

Williams River, Anton Svet.

WISCONSIN

Milwaukee, Joseph Tratnik in Jos. Koren.
Racine in okolico, Frank Jelenc.
Sheboygan, John Zorman.
West Allis, Frank Skok.

WYOMING

Rock Springs, Louis Taucher.
Diamondville, F. Lumbert.

Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel. Zastopnike rojakom toplo priporočamo.

Naročnina za "Glas Naroda": Za eno leto \$8.; za pol leta \$3.; za štiri mesece \$2.; za četrto leto \$1.50.

New York City je \$7. celo leto. Naročnina za Evropo je \$7. za celo leto.

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE